

Handläggare
Beatrice Hasani
Telefon: 08-508 24 267

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Medborgarbudget i Vårberg

- Inriktningsbeslut

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag till kriterier och process för medborgarbudget i Vårberg.

Susanne Leinsköld
Stadsdelsdirektör

Sara Heppling Trygg
Avdelningschef

Sammanfattning

Skärholmens stadsdelsnämnd ansökte om medel för trygghetsskapande åtgärder i samband med verksamhetsplanen för 2018. Nämnden sökte och beviljades 2 miljoner kronor för investeringar i den fysiska miljön i Vårberg, som medborgarna är med och beslutar om genom en medborgarbudget.

Medborgarbudgeten i Vårberg kommer att bygga på Sveriges kommuner och landstings medborgarbudgetmetod på sju steg och genomföras under våren. De förslag som invånare tar fram tillsammans under olika workshoptillfällen och som vinner omröstningen kommer att byggas/anläggas i Vårberg.

Stadsdelsnämnden föreslås ha en aktiv roll i att sprida information om medborgarbudgeten bland invånarna samt att ledamöter från både majoritet och opposition välkomnar och avslutar workshoptillfällena.

Bakgrund

Inför verksamhetsplaneringen för 2018 inrättades en stadscentral fond med medel för trygghetsskapande åtgärder/investeringar. 100 miljoner kronor är avsatta för 2018. Samtliga nämnder hade möjlighet att i sin verksamhetsplan ansöka om medel från denna fond. Pengarna kan exempelvis gå till ny belysning, att bygga bort otrygga miljöer eller skapa trevliga och trygga mötesplatser, både i den yttre och inre miljön där staden har rådighet.

Enligt trygghetsmätningen från 2017 är Vårberg den stadsdel i Skärholmens stadsdelsnämndsområde där invånarna upplever högst otrygghet (21%). Det är även i Vårberg som flest upplever att mörka områden och dålig belysning stör ordningen i området där de bor. Stadsdelen är sedan tidigare ett prioriterat geografiskt område i Skärholmens lokala utvecklingsprogram. Dessa faktorer sammantaget har varit grund för inriktningen att genomföra processen just i Vårberg.

Ärendet

Skärholmens stadsdelsnämnd ansökte om medel för trygghetsskapande åtgärder i samband med verksamhetsplanen. Nämnden sökte och beviljades 2 miljoner kronor för investeringar i den fysiska miljön i Vårberg som medborgarna är med och beslutar om genom en medborgarbudget. Medborgarbudget är ett sätt att involvera lokalbefolkningen i prioriteringarna av gemensamma resurser.

Utvecklingen av medborgarbudget startade i Sydamerika i slutet av 1980-talet i kommunen Porte Alegre i Brasilien. Det fanns ett behov av att involvera medborgarna i prioriteringar och att göra budgetprocessen mer öppen. Idag används medborgarbudget i många länder, i samtliga världsdelar. Erfarenheterna från de länder som använt sig av medborgarbudget visar bland annat på att medborgarnas engagemang ökar, det skapar förståelse för prioriteringar och det demokratiska systemet samt att den sociala sammanhållningen stärks.

Enligt Sveriges kommuner och landsting (SKL) strider medborgarbudget inte mot kommunallagen eller 2§ *Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat*. Det sistnämnda har just syftet att öppna upp för att kunna särbehandla medlemmar utifrån objektiva grunder för att skapa lika värde mellan invånarna. Det görs redan inom staden i den exempelvis ekonomiska fördelningen utifrån socioekonomiska variabler. Medborgarbudgetprocesser handlar inte om att gynna en enskild person utan större grupper och kan därför inte hänföras till lagens skrivning om att inte gynna en enskild. Vårberg är särskilt utvalt som geografiskt område för att utjämna de skillnader som finns i aktivt deltagande i demokratiska processer i staden.

SKL beskriver att en medborgarbudget bygger på sju steg:

1. Ta fram kriterier för hur prioriteringarna ska gå till

2. Marknadsför för att involvera så många som möjligt i området i dialogerna
3. Idégenerering där invånarna får komma med idéer på hur resurserna ska användas
4. Arbeta med idéerna tillsammans med invånarna och välj ut ett antal för prioritering
5. Rösta, låt invånarna prioritera vilka idéer som ska genomföras
6. Genomför idéerna tillsammans med invånarna i området
7. Följ upp

Medborgarbudgeten i Vårberg kommer att bygga på dessa sju steg. Den/de idén/er som vinner omröstningen kommer att genomföras där stadsdelsnämnden har rådighet.

Jämställdhetsanalys

I trygghetsmätningen för 2017 angav en högre andel män att de känner sig otrygga i sitt bostadsområde i Vårberg (22%) i jämförelse med kvinnor (20%). Förvaltningen genomförde även en kunskapsinhämtning i Vårberg under 2017. Av de intervjuade uppgav en större andel kvinnor än män att de kände sig otrygga i Vårberg. Generellt visar statistik gällande otrygghet, till exempel från BRÅ, att kvinnor oftare än män uppger att de känner sig otrygga i den offentliga miljön.

Mot bakgrund av att såväl kvinnor som män i relativt hög grad känner sig otrygga avser förvaltningen säkerställa ett jämställt deltagande i medborgarbudgeten – både i förslagsinlämningen och i omröstningen. Det görs genom riktade insatser för att locka både kvinnor och män att delta. Ett jämställt deltagande kan medföra en variation på förslag, vilket i sin tur kan locka olika människor att engagera sig. Det kan även bidra till en givande dialog kring tryggheten då olika perspektiv möts.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Stadsutveckling och medborgarservice. Förslaget till kriterier för medborgarbudgeten har beretts av demokratiberedningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan beskrivs förvaltningens förslag till utförandet av medborgarbudgeten i Vårberg samt genomförandet av resultaten av processen.

Genom delaktighet i prioriteringen och fördelningen av trygghetsmedlen i en medborgarbudget skapas förutsättningar för

att öka både den kollektiva förmågan och den upplevda tryggheten i Vårberg. Den kollektiva förmågan är den sammanhållning eller tillit som finns i ett grannskap kombinerat med vilja och förmåga att handla för det allmännas bästa. Det är en viktig faktor för att minska våldsbrott och öka trygghet. Av trygghetsmätningen 2017 framgår att den kollektiva förmågan i Vårberg är bland den lägsta i staden. Genom att strukturera förslagsinlämningen i workshopformat på ett sätt som uppmuntrar till dialog och interaktion mellan invånarna skapas förutsättningar för att öka den kollektiva förmågan. Förvaltningen kommer att arbeta uppsökande för att informera och engagera invånare att delta i medborgarbudgeten, bland annat genom samarbete med lokala föreningar.

De långsiktiga målen (2-5 år) med medborgarbudgetprocessen och de fysiska investeringarna är:

- Ökad upplevd trygghet
- Ökad kollektiv förmåga
- Ökad delaktighet

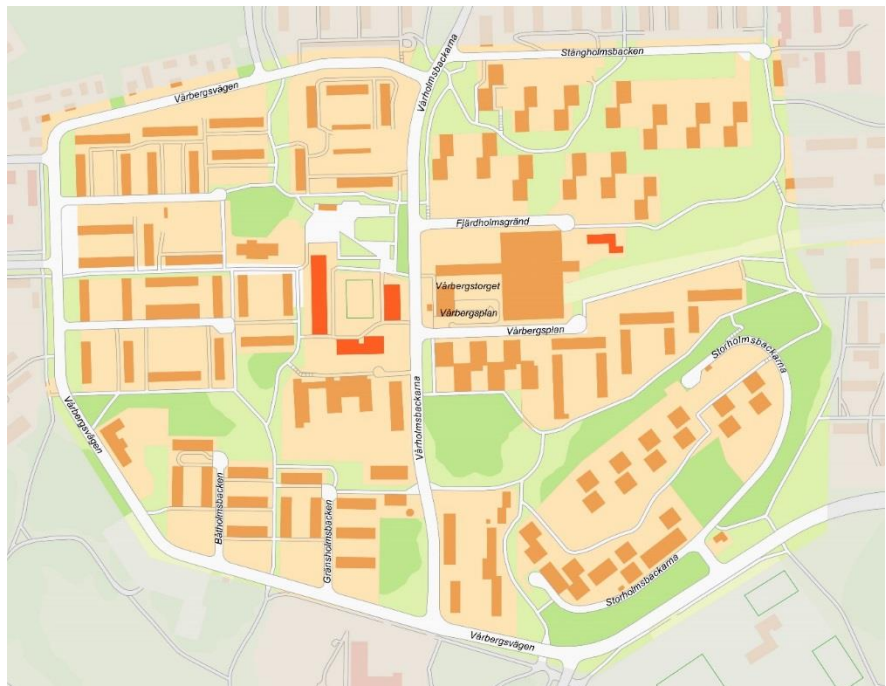
De kortsiktiga målen (0-1 år) med medborgarbudgetprocessen är:

- 85% av de kvinnor och män som deltar i idégenereringen tycker det var meningsfullt att delta
- 85% av de kvinnor och män som deltar i idégenereringen har träffat nya personer
- 85% av de kvinnor och män som deltar i idégenereringen kan tänka sig att delta i en liknande process igen
- Minst 50 kvinnor och 50 män deltar i idégenereringen
- 5% av röstberättigade kvinnor och män som bor i Vårberg deltar i omröstningen (drygt 400 personer)

Geografisk avgränsning

En geografisk avgränsning för var de fysiska åtgärderna kan genomföras har tagits fram. Avgränsningen utgår från stadsdelsnämndens ansvarsområde och tar hänsyn till de stadsutvecklingsprojekt som pågår runtom i Vårberg.

Vårbergsvägen blir skiljelinjen och åtgärderna ska kunna genomföras på parkmark enligt kartan nedan (yta markerad i grönt samt gång/cykelstråk genom gröna ytor ingår):

Figur 1 Geografisk avgränsning av medborgarbudgetprocessen i Vårberg

Kriterier för deltagande i medborgarbudgetprocessen

Kriterier för hur prioriteringar ska göras har tagits fram under en workshop med demokratiberedningen, där representanter från stadsdelsnämnden, föreningslivet och invånare från Vårberg deltog.

Grundkriterier för processen, givet förutsättningarna för ansökan samt den rådighet som gäller, är:

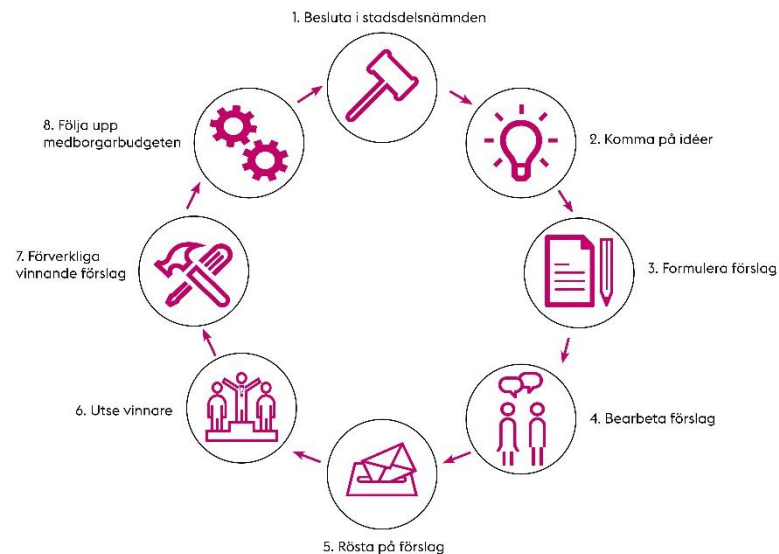
- Förslaget ska handla om trygghetsskapande åtgärder i Vårberg.
- Förslaget ska gälla investeringar i den fysiska miljön i det skissade området (kartan) och kunna förverkligas av stadsdelsförvaltningen.

Demokratiberedningens förslag för deltagande i medborgarbudgetprocessen är:

- Förslaget ska rymmas inom budgeten 2 miljoner kronor men ingen maxgräns sätts för vad ett enskilt förslag får kosta.
- Förslag får lämnas av alla som bor i 127-området och Vårby gård, samt av de som verkar i Vårberg. (Anledningen till att även Vårby gård ingår är att Vårberg och Vårby gård på många sätt hänger ihop och att människor rör sig mellan och inom dessa platser.)
- Alla som bor och verkar i Vårberg, från mellanstadieålder och uppåt, får vara med och rösta.

Processkarta för Vårberg

Följande processkarta har tagits fram för medborgarbudgetprocessen och de fysiska investeringarna.

Figur 2 Processkarta över medborgarbudgeten i Vårberg

Förklaringar till kartans olika delar:

1. *Besluta i stadsdelsnämnden*

Stadsdelsnämnden fattar beslut om inriktning för medborgarbudgeten, i det ingår kriterier för deltagande, målsättningar samt genomförande.

2 & 3. *Komma på idéer och formulera förslag*

Invånare är, under olika workshoptillfällen i Vårberg, med och tar fram förslag på fysiska trygghetsskapande åtgärder som de skulle vilja se genomföras i Vårberg.

4. *Bearbeta förslag*

Förvaltningen går tillsammans med landskapsarkitekter igenom alla förslag som har kommit in och ser om de möter kriterierna. Detta sker i dialog med förslagsställarna. De förslag som uppfyller kriterierna prissätts och går vidare till omröstning.

5 & 6. *Rösta på förslag och utse vinnare*

Invånarna röstar på de förslag de gillar bäst. Det/de förslaget/förslagen som får flest röster och som tillsammans kostar upp till 2 miljoner kronor vinner och går vidare till genomförande.

7. *Förverkliga de vinnande förslagen*

Det/de vinnande förslaget/förslagen byggs/anläggs i Vårberg.

8. Följa upp medborgarbudgetprocessen

Förvaltningen följer upp målen, processen och investeringarna.

Stadsdelsnämndens roll

Förvaltningen ser att ledamöter i stadsdelsnämnden med fördel tar en aktiv roll i att sprida information om medborgarbudgetprocessen till invånare och att nämnden står som avsändare i kommunikationen. Stadsdelsnämnden är det beslutsfattande organet i området och det är viktigt att dess stöd för denna deltagande process i den representativa demokratin syns bland invånarna. Förvaltningen föreslår att ledamöter från både majoritet och opposition välkomnar samt avslutar workshoptillfällena.